

CEN/CENELEC Guide 17

Vejledning til udarbejdelse af standarder under hensyntagen til mikro-, små og mellemstore virksomheders behov

CEN and CENELEC decided to adopt this new CEN-CENELEC Guide 17 with CEN Technical Board Resolution C046 of 2010-06-04 and CENELEC Technical Board Resolution D137/C059 of 2010-06-01.

Edition 1 / June 2010 – Danish version

 	
European Committee for Standardization	European Committee for Electrotechnical Standardization
Avenue Marnixlaan 17 B – 1000 Brussels	
Tel: +32 2 550 08 11 Fax: +32 2 550 08 19	Tel: +32 2 519 68 71 Fax: +32 2 519 69 19
www.cen.eu	www.cenelec.eu

Indholdsfortegnelse

Forord		4
Indledning		5
1	Anvendelsesområde	6
2	Normative referencer	6
3	Termer og definitioner	6
4	Generelle overvejelser	7
5	Problemstillinger, der skal overvejes i forbindelse med udviklingen af standarder	7
5.1	Generelt	7
5.2	Forberedelse af nyt arbejdsemne	7
5.2.1	Markedsrelevans	7
5.2.2	Interessenterne	8
5.3	Emner, der skal tages i betragtning i løbet af udarbejdelsen af en standard	8
5.3.1	Omkostningseffektivitet for SMV'er ved implementering af standarder	8
5.3.2	Tilgængelighed af elementer	8
5.4	Udvikling af standardens indhold	9
5.4.1	Ydeevnetilgang	9
5.4.2	Indledning	9
5.4.3	Anvendelsesområde	9
5.4.4	Prøvning	10
5.4.5	Verifikationsmetoder	10
5.5	Struktur og præsentation af indholdet	10
5.5.1	Længde	10
5.5.2	Struktur	11
5.5.3	Præsentation og figurer	11
5.5.4	Tydeligt sprog	12
5.5.5	Referencer	12
5.5.6	Revision	13
5.6	Endeligt gennemsyn	13
5.6.1	Overgangsperiode	13
5.6.2	Støtte ved implementering	13
6	Tjekliste	13
Bibliografi		15

FORORD

Dette dokument (CEN/CLC Guide 17) er udarbejdet af teknisk komité CEN/CLC BT WG 208 "Guidance on SME needs", hvis sekretariat varetages af Normapme.

Vejledningen indeholder orientering, råd og anbefalinger til forfattere af standarder om, hvordan der kan tages højde for SMV'ers behov, og behandler problemstillinger, der skal tages i betragtning i forbindelse med udarbejdelsen af standarder.

Indledning

Mikro-, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) kan være underrepræsenteret i grupper, der udarbejder standarder, og af samme årsag risikerer disse virksomheders interesser ikke at blive tilstrækkeligt varetaget. Yderligere kan omkostningerne ved implementeringen af visse standarder være relativt høje. Særligt kan standarder møntet på masseproduktion være for dyre og komplekse at implementere.

Formålet med vejledningen er at skabe bevidsthed om problemstillinger, som kan være vigtige for SMV'er i udviklingen af standarder, og at imødegå potentiel manglende repræsentation af SMV'er i standardiseringsarbejde.

SMV'er eksisterer i de fleste brancher, og drager som andre brugere nytte af den tekniske ekspertise i standarder, hvis udarbejdelse de måske slet ikke har haft indflydelse på. Alligevel risikerer SMV'erne at have en svagere position på det marked, hvor de opererer, på grund af virksomhedernes afhængighed af konkurrenter, leverandører eller kunder, der er større. Det kan tillige være nødvendigt for dem at indordne sig under de eksisterende løsninger på markedet og under de europæiske standarder. Derfor kræves der særlig opmærksomhed på SMV'ers interesser og specielt på mikrovirksomheder som potentielle brugere af standarder.

SMV'er udgør over 99 % af Europas virksomheder. 92% virksomheder har mindre end 10 ansatte og begrænsede ressourcer. Brugen af standarder kan øges betydeligt ved at have fokus på SMV'ernes behov. Desuden ville alle interessenter i standardisering drage stor nytte af en inddragelse af SMV-perspektivet i standarderne.

1 Anvendelsesområde

Denne vejledning rådgiver forfattere af europæiske standarder om mikro-, små og mellemstore virksomheders behov med det formål at undgå konkurrenceforvridning, og at SMV'er udelukkes fra markedet.

Vejledningen er relevant for alle, der arbejder med standardisering, hvilket vil sige forfattere af standarder i arbejdsgrupper eller tekniske komiteer samt medlemmer af nationale spejlkomiteer. Samtlige principper i denne vejledning gælder ikke nødvendigvis for alle standarder. Derfor er det bedst, at dialogen om, hvordan SMV'ers særlige behov skal behandles i standarderne, foregår i de tekniske komiteer og arbejdsgrupperne.

Denne vejledning indeholder:

- a) Overvejelser om, hvordan standarder bedst tilpasses SMV'ers behov
- b) Teknikker til identificering og vurdering af bestemmelser i standarder, der kan have særlig indflydelse på SMV'er
- c) Måder at mindske negative påvirkninger på SMV'er, som stammer fra nogle bestemmelser i standarderne
- d) Retningslinjer for udarbejdelse af SMV-venlige standarder
- e) Tjekliste
- f) Information om, hvordan mikrovirksomheder får indflydelse på nye standarder.

NOTE I denne guide omfatter "standard" alle CEN/CENELEC leverancer.

2 Normative referencer

Følgende dokumenter er absolut nødvendige for anvendelsen af dette dokument. For daterede referencer gælder kun den nævnte udgave. For udaterede referencer gælder den nyeste udgave af det pågældende dokument (med tillæg).

CEN/CENELEC Internal Regulations. Part 3: Rules for the structure and drafting of CEN/CENELEC Publications (ISO/IEC Directives – Part 2, modified) – 2009-08 corrected version

3 Termer og definitioner

I denne vejledning anvendes følgende termer og definitioner:

NOTE I denne vejledning anvendes termen "små og mellemstore virksomheder" (SMV'er) for mikro-, små og mellemstore virksomheder som defineret af EU samt selvstændigt erhvervsdrivende.

3.1

mikro-, små og mellemstore virksomheder SMV'er

Virksomheder, der har færre end 250 ansatte, med en årlig omsætning, der ikke overstiger EUR 50 millioner, og/eller en årlig balancesum, der ikke overstiger EUR 43 millioner

[2003/361/EC: Commission recommendation C(2003) 1422]

3.2

lille virksomhed

Virksomhed, der har færre end 50 personer ansat, og hvis årlige omsætning og/eller balancesum ikke overstiger EUR 10 millioner

[2003/361/EC: Commission recommendation C(2003) 1422]

3.3**mikrovirksomhed**

Virksomhed, der har færre end 10 personer ansat, og hvis årlige omsætning og/eller balancesum ikke overstiger EUR 2 millioner

[2003/361/EC: Commission recommendation C(2003) 1422]

3.4**forfatter af standarder**

Person, der deltager i udviklingen af standarder

3.5**vejledning**

Dokument udgivet af CEN eller CENELEC, der indeholder regler, orientering, råd eller anbefalinger vedrørende europæisk standardisering

4 Generelle overvejelser

Forfattere af standarder bør sikre, at målgrupperne forstår standarderne. Standardbrugernes virkelighed kan være forskellig, afhængig af anvendelse, branche og typen af standard.

SMV'er har forretningsmodeller, der ligner, men som også nogle gange er meget forskellige fra standardernes potentielle målgrupper. Da SMV'er findes i næsten alle brancher, kræver disse virksomheders interesser særlig opmærksomhed, herunder særligt mikrovirksomhederne som potentielle brugere af standarder. For eksempel kan konsulenter, certificeringsorganer, prøvnings- eller forskningslaboratorier have andre interesser end virksomheder, der opererer med produktion eller distribution af særlige produkter eller serviceydelser. Derfor skal der tages nøje højde for hver af disse interessenters interesser.

5 Problemstillinger, der skal overvejes i forbindelse med udviklingen af standarder**5.1 Generelt**

Nedenfor præsenteres flere aspekter i standardisering, som er vigtige for SMV'er. Punkterne er ikke udtømmende og kan underbygges af flere generelle eller specifikke principper, som er relevante for standardbrugernes behov, og som er omfattet af andre dokumenter (fx IFAN Guide 3: 2008, *Guidelines to assist members of standards committees in preparing user-oriented European Standards*).

SMV'ers behov og/eller interesser bør først og fremmest varetages gennem deres interesseorganisationer og/eller brancheforeninger, da det i mange tilfælde er svært for SMV'er og særligt mikrovirksomheder at bidrage direkte til processen.

5.2 Forberedelse af et nyt arbejdsemne**5.2.1 Markedsrelevans**

Kontroller standardens relevans for SMV'er i Europa.
--

Før der foreslås et nyt arbejdsemne, bør foreslagsstilleren vurdere behovet for en europæisk standard. Alle potentielle interessenter bør høres for at vurdere deres behov for eller interesse i en foreslået standard.

Ved forslag om nye arbejdsemner skal markedsbehovene angives tydeligt under hensyntagen til relevansen for SMV'er. For CEN se henholdsvis CEN-formular A og N. For CENELEC i den tekniske komites anmodning til BT om at påbegynde et nyt arbejde (forslag om nyt arbejdsemne).

Det er vigtigt, at de europæiske standarder er markedsrelevante og afspejler alle interessenters behov, herunder SMV'erne. Det er vigtigt, at der er behov for europæisk standardisering af et givent emne, og at standardiseringen er til fordel for størstedelen af de virksomheder, der kan blive påvirket af standarden.

5.2.2 Interessenter

Kontroller, om der er særlige behov for SMV'er iblandt interessenterne.

Under forberedelse af et nyt arbejdsemne skal alle typer interessenter identificeres og høres for på den måde også at give SMV'erne eller disses repræsentanter mulighed for at blive inddraget i standardiseringsarbejdet.

Der skal særligt tages hensyn til SMV'ernes behov i udviklings- og udarbejdelsesprocessen, ligesom der skal tages hensyn til alle målgruppernes behov i den færdige standard.

5.3 Emner, der skal tages i betragtning i løbet af udarbejdelsen af en standard

5.3.1 Omkostningseffektivitet for SMV'er ved implementering af standarder

Overvej de involverede omkostninger ved den investering og uddannelse, der er nødvendig for implementeringen af standarden.

Omkostningerne ved implementering af standarden bør overvejes, før der indføres bestemmelser eller krav, som ikke nødvendigvis er omkostningseffektive i alle situationer. Da det gennemsnitlige antal ansatte i europæiske virksomheder er 6, bør der være særlig opmærksomhed på mikrovirksomheder.

- Konsekvenser ved ændringer i teknologien
- Omkostninger ved køb af nyt udstyr
- Omkostninger ved uddannelse og træning
- Omkostninger ved prøvning
- Omkostninger ved ansættelse af konsulenter.

Forfattere af standarder bør altid overveje, om kravene kan opfyldes, uden at SMV'erne pålægges uforholdsmæssigt store og/eller unødvendige begrænsninger. En standard bør ikke være en begrænsning for innovation af produkter, serviceydelser eller processer.

Yderligere bør der være særlig opmærksomhed rettet mod situationer, der omfatter produktion eller aktiviteter af mindre omfang. En standard bør ikke være en begrænsning for den fleksibilitet og alsidighed, der ofte præger SMV'ernes forretningsmodeller.

5.3.2 Tilgængelighed af elementer

Overvej tilgængeligheden af nødvendige elementer.

Standarder bør altid afspejle den seneste udvikling (se CEN/CENELEC's interne regler, Del 3). Dog skal alle de forhold, der er nødvendige for at opfylde et bestemt krav, være til stede på markedet, som fx teknologi, produkter, prøvningsudstyr, prøvningslaboratorier, IP-rettigeheder osv. Derfor skal tilgængeligheden kontrolleres, når en ny eller revideret standard produceres. Disse overvejelser bør omfatte tilgængeligheden på de nationale markeder, som er vigtigere for mikro- og små virksomheder.

5.4 Udvikling af standardens indhold

5.4.1 Ydeevnetilgang

Forståelsen og anvendeligheden af standarder øges ved at tilføje eksempler og forklaringer.

Omkring ydeevnetilgangen: "Når det er muligt, skal kravene vedrøre ydeevnen frem for design eller beskrivende karakteristika. Denne tilgang giver størst mulig frihed til teknologisk udvikling. Primært skal de karakteristika, der er egnet til universel accept, være omfattet. I tilfælde hvor det er nødvendigt på grund af lovgivningsmæssige forskelle, klimaet, miljøet, økonomien, sociale forhold, handelsmønstre osv., kan flere muligheder angives" (afsnit refereret fra CEN/CENELEC's interne regler del 3: Rules for the structure and drafting of CEN/CENELEC Publications, 4.2).

Ydeevnetilgangen giver virksomhederne fleksibilitet og plads til innovation. Standarder bør også være forum for overbringelse af grundlæggende knowhow. Ved anvendelse af ydeevnetilgangen kan der til tider være brug for tilføjelse af eksempler og forklaringer, for at standarden nemt kan forstås og implementeres i mikro- og små virksomheder.

Dette kan gøres på en illustrativ måde, fx gennem tekster, illustrationer, grafer eller tabeller, der fokuserer på enkle implementeringsmetoder.

Sådanne oplysninger muliggør og øger implementeringen af standarder for mikro- og små virksomheder, der kan have svært ved at omdanne rene præstationskrav til praktiske løsninger (CEN/CENELEC's interne regler del 3).

5.4.2 Indledning

Lav en indledning med underbyggende oplysninger.

Indledningen bør omfatte oplysningerne nedenfor, og hvis et abstrakt er tilgængeligt, bør det gentages heri.

Enhver standard bør indeholde forklaringer på årsagen til dens udarbejdelse og/eller motivationen for alle ændringer eller revideringer.

Den virksomhedstype og/eller de aktiviteter, som standarden dækker, bør specificeres.

Hvis standarden gælder for en lang række produkter eller serviceydelser, bør disse så vidt muligt nævnes i afsnittet, der beskriver anvendelsesområdet.

SMV'er er ikke altid bevidst om, hvilket standarder der gælder for deres virksomhed. Derfor bør standarden så vidt muligt oplyse om målgrupper, særligt hvad angår SMV'er.

5.4.3 Anvendelsesområde

Gør standarder præcise og udførlige inden for det anvendelsesområde, de skal dække.

Det er nødvendigt for forfattere af standarder at analysere de relevante markeder og afklare, om andre produktkategorier kan høre under en specifik standards anvendelsesområde.

Standarder skal indeholde et tydeligt defineret anvendelsesområde, hvilket skal være så udførligt som muligt inden for sine grænser. Det betyder, at standarden ikke bør omfatte emner, som ikke tydeligt er defineret i standardens anvendelsesområde, men den bør omhandle samtlige aspekter af emnerne i anvendelsesområdet.

SMV'er er ofte specialiseret i en begrænset række produkter og serviceydelser. Anvendelsesområdet skal defineres på en måde, der tydeliggør, hvilke produkter og serviceydelser der er omfattet.

5.4.4 Prøvning

Undgå at pålægge dyre og komplekse prøvningsordninger, og overvej prøvningshyppigheden.

De nødvendige prøvninger for overholdelse af standarderne udgør ofte en betydelig økonomisk byrde for små producenter. Dette omfatter omkostninger til måleudstyr, uddannelse af personale, tid og ressourcer til udførelse af prøvningerne. Små virksomheder opererer sjældent med masseproduktion, og deres produkter kan have særlige karakteristika. Ved pålæggelse af et stort antal prøvninger øges prisen på deres produkter betydeligt.

Det skal bemærkes, at standarder ikke bør indføre unødvendige prøvninger. Det vil sige, at i tvivlstilfælde gjort op på baggrund af tilstrækkeligheden og nødvendigheden af en given prøvningsmetode, bør denne metode ikke tilføjes til eksisterende prøvningsordninger.

Forfattere af standarder bør kontrollere, hvem der kan udføre enhver given prøvning, og så vidt muligt undgå prøvninger, der fører til eller forstærker monopolstillinger eller dominerende stillinger.

5.4.5 Verificeringsmetoder

Identificer enkle og omkostningseffektive måder at verificere overensstemmelse med kravene.

For at gøre verificering af kravene fleksibel bør alternative metoder tages i betragtning, hvorend det er muligt, herunder beregninger og metoder i tabelform til vurdering.

Derudover skal forfattere af standarder sikre, at resultateterne af de prøvninger, der beskrives i standarder, er entydige. Det er meget vigtigt for små producenter, at standarder refererer til metoder, der ikke kan undermineres af parter med særinteresser.

5.5 Struktur og præsentation af indholdet

5.5.1 Længde

Standarder bør være så korte som muligt.

Hvis standarder bliver for omfattende, skal det forsøges at inddеле den i dele, som kan anvendes til en mere begrænset række produkter, processer eller serviceydelser.

Med hensyn til længere standarder bør forfatterne vurdere, om det ville være nyttigt at dele den op i et antal kortere standarder, der er specifikke for en mere begrænset række produkter, processer eller serviceydelser. I et sådant tilfælde bør forfatterne af standarden sikre, at standarden indeholder alle nødvendige oplysninger til en bedre forståelse af den, og at krydshenvisninger til andre dele af standarden undgås eller begrænses. Alternativt kan en meget tydelig struktur i standarden (punkter, underpunkter og annekser til de specifikke tekniske aspekter) lette læsbarheden og forståelsen.

En standards længde kan afhænge af dens formål og det omhandlede emne. Under alle omstændigheder kan lange standarder holde potentielle brugere fra at læse dem, særligt hvis det er svært at finde de relevante oplysninger. Lange afsnit og lister kan vanskeliggøre forståelsen af de vigtige bestemmelser.

5.5.2 Struktur

Standarder bør være så tydelige, logiske og lette at følge som muligt.

Standarder skal være forståelige for målgrupperne, og det er derfor nødvendigt at identificere målgrupperne for at tilpasse standarden til de potentielle brugeres behov.

Derfor bør standarder udformes på en brugervenlig måde. Vigtige bestemmelser bør markeres og forklares så vidt muligt, men samtidig bør disse forklarende dele ikke komplicere dokumentets struktur. Tekstens layout bør så vidt muligt tilpasses til formålet med standarden samt målgruppens behov.

Mange iværksættere fra de små virksomheder har muligvis ikke tiden eller ressourcerne til at studere standarden nøje. Det skal være let at finde de oplysninger, der er relevante for den pågældende. Ved at gøre den operationelle del af standarden mere synlig kan små virksomheder blive opmuntret til at anvende standarderne oftere.

5.5.3 Præsentation og figurer

Tilføj underbyggende diagrammer, grafer, tegninger og repræsentative eksempler på anvendelse, hvor det er muligt.

Forfattere af standarder skal skrive på en måde, så standarderne er så lette at læse og forstå som muligt. Diagrammer, grafer, tegninger og tydeliggørende eksempler på anvendelse kan lette forståelsen af standarden betydeligt. Eksemplerne kan være del af hovedteksten eller tilføjes i et annek. Støtte til et bestemt produkt eller serviceydelse bør dog undgås i eksemplerne.

5.5.4 Tydeligt sprog

Brug et sprog, der er så enkelt, at det kan forstås af alle forventede brugere – ikke kun af eksperterne.

Brugere af standarden, som har forskellige kvalifikationer, viden og uddannelse, bør kunne forstå de dele af standarden, som er relevante for dem. Selv hvis en standard er henvendt til personer med viden om specifikke produkter, processer eller serviceydelser, skal den stadig skrives med et enkelt og tydeligt sprog, således at den kan forstås af brugere, der ikke har været direkte involveret i udarbejdelsen heraf.

En standard bør være letlæselig for brugeren. Der bør være særlig opmærksomhed på SMV'er som potentielle brugere, og sproget bør derfor tilpasses til SMV'ers virkemåde, hvis de udgør standardens primære målgruppe. Der bør være opmærksomhed på også at anvende et enkelt sprog, når standarder oversættes til nationale sprog.

Desuden bør alle forkortelser og akronymer forklares, og, hvis der er formuleringer, der virker komplicerede eller tvetydige, anbefales det at definere dem i terminologiafsnittet.

HJÆLPEKASSE Sprog

Forfatteren skal bruge en stil, som er tydelig, direkte og entydig. Eksempler:

- Brug verberne i aktiv form frem for passiv
- Brug enkle, meningsfulde og forståelige ord
- Få gennemslagskraft ved at bruge imperativ frem for svagere forme
- Brug handlingsverber frem for abstrakte substantiver
- Tal direkte til brugerne frem for at udtrykke, hvad de måske kunne gøre
- Benyt lister, hvor det er relevant
- Definér tekniske termer og forkortelser, første gang de dukker op
- Vær konsekvent i brugen af termer gennem teksten.

5.5.5 Referencer

Minimer behovet for at anskaffe refererede standarder.

For at øge referencernes operabilitet bør korte udpluk fra andre standarder gentages i stedet for blot at blive henvist til. Når en tekst gengives, bør der altid være en tydelig kildehenvisning.

Samtlige dokumenter, som er nødvendige for anvendelsen af en standard, bør være offentlig tilgængelige ved udgivelsen heraf.

Normative referencer i standarder er nyttige, da de forhindrer dobbeltarbejde og gør det muligt at opretholde konsistens, når en af standarderne revideres. For mange referencer gør dog standardens anvendelighed mere kompleks.

5.5.6 Revision

Sørg for, at de nye og reviderede standarder indeholder tydelige oplysninger om ændringer i forhold til den tidligere version.

Betydelige tekniske ændringer skal angives, og årsagen til revisionen af standarden skal anføres i forordet. I henhold til CEN/CENELEC's interne regler Del 3, 6.1.3, "Den pågældende del (...) skal indeholde en redegørelse af betydelige tekniske ændringer i forhold til tidligere version af standarden". Denne redegørelse skal være indeholdt i forordet.

Dette er særligt vigtigt for SMV'ers implementering af standarder, da små virksomheder ikke har tid eller ressourcer til at nærlæse nye versioner af standarder .

5.6 Endeligt gennemsyn

5.6.1 Overgangsperiode

Vurder implikationerne af ændringerne i de nye og reviderede standarder, og sæt overgangsperioden derefter.

Forlængelser af overgangsperioden bør afspejle mængden og kompleksiteten af tekniske ændringer. Enhver overgangsperiode bør tage højde for SMV'ers behov i forbindelse med implementering. For CEN, se CEN Vejledningsdokument - Date of withdrawal. For CENELEC er datoen for tilbagetrækning en del af den formelle godkendelsesprocedure ved BT.

Hvis en europæisk standard indfører et fuldstændig nyt krav eller løsning i visse lande, bør perioden for sameksistens forlænges betydeligt. Behovet for at erhverve nyt udstyr, at ændre arbejdsgange og at uddanne/træne ansatte skal tages i betragtning. Det er særligt svært og dyrt for små virksomheder at ændre deres forretningsmodel, især hvis den har fungeret godt før. Derfor har de behov for assistance, og de skal vurdere, om det kan betale sig at forblive på markedet. Dette kan kræve en udvidet sameksistensperiode.

5.6.2 Støtte ved implementering

Undersøg, om det er nødvendigt med støtte ved implementering af standarder, der ikke kan gøres enklere.

I visse komplekse standardiseringsområder - særligt i tilfælde af kompleks lovgivning - kan det være svært at gøre standarder mere enkle. Når det sker, bør forfattere af standarder udtrykke deres mening om behovet for støtte til SMV'er i forbindelse med implementering, fx en implementeringsvejledning.

Forfattere af standarder kan deltage i udarbejdelsen af enhver supplerende implementeringsvejledning, men deres primære rolle er at sikre, at standarder er så lette at anvende som muligt. Intentioner om at udarbejde implementeringsvejledninger bør ikke bruges som en undskyldning for at udarbejde komplekse standarder.

6 Tjekliste

Nedenstående skema præsenterer denne vejlednings anbefalinger i tjeklisteform. Skemaet kan være nyttigt for forfattere af standarder til at sikre, at SMV'ers behov er taget i betragtning i forbindelse med udarbejdelse af en ny standard eller revision af en eksisterende.

Skemaet skal læses fra fra venstre mod højre. Spørgsmålene i punktform er forklaret nærmere i de tilsvarende punkter i denne vejlednings pkt. 5.

Tjekliste

Forberedelse af et nyt arbejdsemne	Forberedelse af en standard	Udvikling af indholdet	Struktur og præsentation af indholdet	Endeligt gennemsyn
<p>(5.2.1) Har I kontrolleret, om standarden er relevant for SMV'er?</p> <p>(5.2.2) Har I kontrolleret blandt alle interessenterne, om der er særlige SMV-behov?</p> <p>(5.2.2) Har I vurderet, om der er SMV'er iblandt målgrupperne?</p>	<p>(5.3.1) Har I overvejet investeringsomkostninger (teknologi, udstyr, prøvning)?</p> <p>(5.3.1) Har I vurderet omkostningerne til uddannelse/træning (ansatte)?</p> <p>(5.3.1) Har I vurderet omkostningerne ved implementering?</p> <p>(5.3.2) Har I kontrolleret, at alle elementer er tilgængelige?</p>	<p>(5.4.1) Hvis præstationstilgangen anvendes, er den da forståelig?</p> <p>(5.4.2) Har I anvendt beskrivende forklaringer?</p> <p>(5.4.3) Er standarden præcis og fuldstændig inden for anvendelsesområdet?</p> <p>(5.4.4) Har I undgået rigide prøvningsordninger?</p> <p>(5.4.4) Har I vurderet omkostningerne ved prøvning?</p> <p>(5.4.5) Har I identificeret enkle og omkostnings-effektive måder at verificere overensstemmelse med kravene?</p>	<p>(5.5.1) Er standarden så kort som muligt?</p> <p>(5.5.1) Hvis standarden er lang, har I da overvejet muligheden for at dele den op i kortere standarder?</p> <p>(5.5.2) Er standardens struktur let at følge?</p> <p>(5.5.3) Har I underbygget med grafer, diagrammer osv. (når det er muligt)?</p> <p>(5.5.4) Har I brugt tydeligt sprog, der kan forstås af alle forventede brugere af standarden?</p> <p>(5.5.5) Har I minimeret antallet af refererede standarder?</p> <p>(5.5.6) Har I angivet tydelige oplysninger om ændringer i forhold til tidligere versioner af standarden?</p>	<p>(5.6.1) Har I foreslået en overgangsperiode, der afspejler implikationerne ved ændringer?</p> <p>(5.6.2) Har I vurderet, hvorvidt det er nødvendigt med en implementeringsvejledning?</p>

Bibliografi

[1] 2003/361/EC: Commission recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (Text with EEA relevance) (notified under document number C(2003) 1422) , OJ L 124, 20.5.2003, pp. 36–41, available at

<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=284986:cs&lang=en&list=284986:cs,284128:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>

[2] IFAN Guide 3:2008, Guidelines to assist members of standards committees in preparing user-oriented European Standards, First edition, 2008-04, available at

http://www.ifan.org/ifanportal/livelink/fetch/2000/2035/36282/394607/publications/IFAN_Guide3-2008.pdf

[3] CEN Guidance Document -Date of withdrawal, Version 2, March 2010, available at

<http://www.cen.eu/boss/supporting/Guidance%20documents/dow/Pages/default.aspx>